

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את שמחתך

השמח בחלקו • פרק יז'

נפילת השמחה שבנצחון

נתבאר לעיל שנאמר בחז"ל שבעת שהאדם מנצח הוא שמח, וכשהוא מנוצח הוא עצוב. בשעה שהוא מנצח הוא שמח, אז יש לו שמחה של הדבר הזמני. מאיפה נובע עומק הניצוח, מהנצח.

אבל יש לו מנה רוצה מאתיים (קוהלת רבה א, יג), - אז בשעה שיש לו מנה והוא רצה מאתיים, הוא קיבל את אותם מאתיים הוא נעשה בשמחה. בבחינת (אגרת הגר"א) שותה מים מלוחים, נדמה לו שרווה מהם, ולאחר מכן הוא צמא יותר. אבל מיד בשעת מעשה, ברגע שהוא שותה הוא שמח, רק השמחה הזו מוֹלֶדֶת לידה בו עצב. אבל כיוון ששורש הדבר לא בא על סיפוק, אז השמחה הזו מיד תפוג. או מיד, או לאחר זמן לפי עניינה, אבל היא תפוג.

שורש השמחה שמתגלה באדם, שבשעה שהוא מנצח הוא שמח, הוא לא ניצח בשורש כל הרצונות שלו, הוא ניצח באחד מהפרטיות של הרצונות שלו. אז אותו רצון בשעה שניצח חל בו שמחה. אבל מיד לאחר מכן הרי, יש לו רצון חדש, בבחינת יש לו מאתיים רוצה ארבע מאות, הרצון הזה הרי נולד. והרי יש לו מאתיים, כיוון שהשמחה באה על גבי אחד מהרצונות הפרטיים, והרצון הפרטי הזה הולך ומתחדש כסדר.

נמצא כאשר האדם מנצח הוא שמח, בעוֹמֵק מִקֵּם מֵהַ שֶׁמֶתְמַלֵּא רִצּוֹנוֹ זֶה נְקוּדַת הַשְּׂמִיחָה, המילוי של הרצון יוצר עוד ריצה, כשהוא יוצר עוד ריצה, אז מתגלה שהוא רוצה עוד דבר, אז השמחה שלו מתרחקת.

וביתר ביאור מהנצחון הקודם נולד רצון חדש. נמצא שהמאתיים שהביאו אותו לידי שמחה, הם אלה שיצרו רצון חדש, כאן בעצם מופקעת השמחה. בשעה שהיה לו מנה והוא רצה מאתיים, הוא קיבל את אותם מאתיים הוא שמח, אבל מה המאתיים הללו גרמו לו בעומק, לר-

דע את ביטחונך סוגיית הבטחון בגשמיות ובמכשירי הרוחניות

הבקיעה לעולם הפנימי – באמצעות תפילה ובטחון

אולם אליבא דאמת, מונחת כאן נקודה עמוקה במהלכי העבודה. בעומק, אדם אינו יכול להשיג מאומה מהעולם הפנימי בעולם הזה. אין זה מקרה בעל-מא, אלא כך הקב"ה יצר את הבריאה, שהאדם נוצר כבעל גוף, ואם הוא חפץ להגיע להשגה בנשמתו, הרי זו סתירה מיניה וביה, שלא ניתן להגיע אליה בדרך הטבע. וא"כ אדם שעמל כפי כוחו, הרי שכח גופו נשאר, ואין באפשרותו לבקוע לעולם הפנימי. ואם הוא ינסה לעמול מעבר לכך, לכאורה אין לו אפשרות כזו, כיון שזה למעלה מכוחו.

האופן היחיד להשיג את האפשרות לעמול למעלה מכוחו, הינו רק מכוח אור התפילה ואור הבטחון, שע"י כך ניתן לקבל כח שהוא מעבר לכוחותיו. מי שבטוח שכאשר יעמול, הוא יצליח בהתאם לעמלו, הרי זה סוג נוסף של כפירה בדקות.

האמת לאמיתה היא, שלא ניתן להצליח מאומה בחיים אם אדם אינו מגלה את מי שאמר והיה העולם בכל מהלכי העבודה שלו. כאשר אדם מבין כיצד העולם הפנימי פועל, ואת צורת מבנה הדבר, ומבין כיצד יוצאים מחומר ונכנסים לעולם של נשמה, ממילא הוא מבין שלא יתכן בשום צד בעולם להגיע לאור נשמתו מבלי שקודשא בריך הוא מאיר לו את הדרך.

כל מי שינסה להתקדם בדרך אחרת, יכול להישאר באותה מדרגה אפילו במשך אלף שנה, ובשום אופן לא יצליח לבקוע לעולם הפנימי שעליו דובר.

המציאות מראה, שרוב אלו שעמלים ברוחניות, אינם בוקעים לעולמם הפנימי. כמובן שיש המגיעים ליותר השגות בתורה, בקדושה וביראת שמיים, אולם לעולם הפנימי אינם מגיעים, וזאת מכיוון שתפיסת מהלך הדברים דלעיל אינה ברורה אצלם, וחסרה להם הידיעה שלא ניתן להגיע פנימה ללא סיוע מהבורא ית"ש, וכדברי חז"ל הנודעים: 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו' (סוכה נב ע"א). ובלשון פשוטה: הגוף חזק יותר, ולא ניתן להכחיש אותו בדרך הטבע כדי לגלות את אור הנשמה.

כאשר אדם עומד על אמיתות הדברים, הוא מגיע להכרה השלימה שהוא תלוי בכל רגע ורגע במי שאמר והיה העולם. וכאשר הוא מכיר את הדברים לא מידיעת השכל ולחוץ, ולא מהשפה ולחוץ, אלא באמת מכיר ומרגיש זאת בעומק לבבו, והוא באמת שואף לחיות חיי רוחניות, הרי שהוא נתלה בכל רגע במי שאמר והיה העולם, וזהו הפתח לבקוע ולהגיע לעולם הפנימי האמיתי.

ככל שהאדם יותר מבין את הדברים, הרי שאינו מסתפק רק בעמל יותר מכוֹחַ, אלא מתפלל על כך מתמצית לבבו, כיון שהוא מכיר כי לא יתכן שתהיה לו

דע את ביטחונך סוגיית הבטחון בגשמיות ובמכשירי הרוחניות

בקיעה לעולם הפנימי אלא מכח רצונו
יתברך שמו, ורק כך יוכל להגיע לאותו
עולם פנימי.

תפיסת הנפש של העבודה הפנימית

צורת העבודה הפנימית, בנויה באופן
שהאדם מוכרח להיות תלוי במי שאמר
והיה העולם בכל רגע. כמה נואלו אותן
דעות שסבורות כי שייך לעבוד עולם
רוחני באופן שמדי פעם הם פונים
להקב"ה שיעזור להם.

הרי העולם עומד על שלושה עמודים,
וא"כ גם מי שאינו עוסק שליש מזמנו
בתפילה, ואינו במדרגת חסידים הרא-
שונים שהיו שוהים תשע שעות בתפיל-
תם, אלא שוהה בתפילה כפי כוחותיו,
אבל עדיין זו לא שאלה של זמן בלבד,
אלא מהלך של תפיסת נפש, איזה
משקל יש בחייו לתפילה, ועד כמה הוא
מכיר בצורך של בטחון ברוחניות.

יש התופסים את דברי הגר"א שיש
בטחון ברוחניות, שזהו חידוש גדול.
אבל כאשר מבינים את עומק הסוגיא
ע"פ הדברים הנ"ל, הרי שדבריו מוכר-
חים מכח כל צורת הבריאה, שהרי מי
שמנסה להגיע להשגה ברוחניות מבלי
שהוא קושר את עצמו למי שאמר והיה
העולם, הרי שבעומק זה תרתי דס-
תרי. ואם בכל זאת הוא הגיע להשגה
מסוימת, הרי שהוא קיבל בחייו את
השכר שלו לעתיד לבוא עבור התורה
שלמד כאן בעולם.

הבטחון כתכלית ולא כאמצעי

בצורת החיים האמיתית, הבטחון
צריך להיות בבחינת "תן שכר טוב
לכל הבוטחים בשמך באמת". כלומר,
יתכן שאדם בוטח בהקב"ה, ובעצם הוא
רוצה מאתיים זוז, רק כיוון שהוא מאמין
שבלי בטחון לא ניתן להשיגם, לפיכך
הוא בוטח בהקב"ה יתן לו. הרי, שלמ-
עשה הוא רוצה מאתיים זוז, אלא שהוא
משתמש בביטחון כאמצעי להשגתם.

אולם ההגדרה של בטחון אמיתי הינה,
שאדם מבין כי התכלית היא הבטחון,
ולא ניתן להשתמש בבטחון כאמצעי
להשגת דברים.

עומק ההגדרה של "הבוטחים בשמך
באמת", הוא אלו שבוטחים לא לשם
תוצאה, אלא רוצים את עצם ההתקש-
רות שבביטחון, ולהם מגיע 'שכר טוב'.
אבל אם האדם משתמש בביטחון ככלי
להשיג את שאיפותיו, לא מגיע לו שכר
על הבטחון, כיון שהוא רוצה את הב-
טחון כדי להוציא באמצעותו את מה
שהוא רוצה.

ישנם רבים שנמצאים בעולם החיצוני
של העסקים, ושגורות בפייהם לשונות
רבות של אמונה. ודאי שמדובר בנש-
מות של ישראל מאמינים בני מאמינים,
אבל האמונה שלהם בקב"ה הינה לצו-
רך כך שהם יצליחו. אילו היה אפשר
כביכול 'להסתדר' בלי הקב"ה ולהצ-
ליח, יתכן שחלילה...

אליבא דאמת, האמונה איננה היכי
תמצית להשגת גשמיות, ואפילו איננה
היכי תמצית להשיג מצוות או להשיג
תורה. "בוטחים בשמך באמת", היינו
מי שמבין באמת את מהות החיים,
שהטעם לכך שהקב"ה יצר מציאות
שלא ניתן להשיג מאומה ללא בטחון,
הינה מחמת שהתכלית היא התקשרות
לק-ל חי, ולכן כביכול כך גזרה חכמתו
יתברך שמו לבנות את העולם באופן זה
שהאדם יהיה מוכרח להיות תלוי במי
שאמר והיה העולם, כיון שמצד כך
האדם מכיר שהתכלית היא הביטחון.
אמנם נכון שלבטחון יש תולדות, אבל
התכלית הינה הבטחון לכשעצמו.

זהו עומק בחינת "הבוטחים בשמך
באמת", היינו בטחון לשם בטחון, ולא
בטחון לצורך הולדה של דבר חדש,
ולפיכך נאמר "ותן שכר טוב לכל הבו-
טחים בשמך באמת - דייקא.

■ מהספר הקרוב "בלבבי-ביטחון" מהשיעור

תפילה 113 בטחון ברוחניות)

שיעורים בארה"ב תשפ"ג

דע את מידותיך
הדרכה מעשית אש כבוד

כח הרע שבמדיה
כח המשיכה אחר המדיה
ציפתה לישועה

הכרת הכוחות שמחה

חינוך ילדים
חיים עם השי"ת

ספר נפש החיים
שער ד' תמצית דבריו

איסור והיתר
מלאכות במועד חגיגה

שיעורי מורינו הרב שליט"א
מופיעים ב"קול השון"

ישראל

073.295.1245

1 < 1

USA

718.521.5231

2 > 4 > 12 > 1

נבוא עתה לבאר נקודה עמוקה, כאשר האדם ירש ירושה, מה הוא מברך, מברך ברוך דיין האמת, ועל מה שהוא ירש, הוא מברך על ההטבה הטוב המטיב או שהחיינו (ברכות נט, ב. שו"ע רכג, ב). יש כאן תרתי דסתרי. בעומק הקב"ה ברא יצר טוב, ויצר רע. הם נקראים יצר מלשון רצון. כל רצון שיש לאדם, בעומק הוא גם רוצה דבר הפוך. לכן גם בעומק אין שמחה שלימה כאן בעולם, כי כל דבר שאני רוצה, אני גם רוצה דבר הפוך. נמצא שאני לא יכול לשמוח במה שיש, אפילו שקיבלתי את מה שרציתי, מדוע אני לא יכול לשמוח בכל רצון שהתמלא, כי לכל רצון שאני רוצה, גם יש לי רצונות הפוכים. יש אבחנה של עזר כנגדו (בראשית ב, יח). זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם (שם ה, ב). ובכל אדם יש את הזכר שבזכר, ואת הנקבה שבזכר, וכן על זה הדרך. נמצא שלכל רצון שהוא רוצה, יש לו גם רצון הפכי בתוך הנפש של עצמו, לכן השמחה שלו לעולם לא יכולה להיות שלימה.

אם כן בכל אדם, מונח שתי הרצונות, שתי הכוחות דבר והיפוכו. מה קורה עכשיו בשעה שיש לאדם כוח של דבר והיפוכו, אז על דרך כלל בן אדם הוא לא מודע לזה. אבל בתת מודע ועל מודע, זה קיים, וממילא זה יוצר את כל הסתירות בנפש והיעדר השמחה.

אך מה קורה אצל הצדיק, הצדיק מכיר ששני הרצונות קיימים, והוא הבין שהם לא סותרים אחד את השני, אלא הם באים להשלים. זה נקרא בעומק (משלי טז, ז) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים עמו, פירושו, "ברצות ה' דרכי איש - רצות מצד ריבוי של רצונות, הוא מכיר ששני הרצונות מובילים לאותה תכלית. הוא משתמש ברצונות כצינור, רצון אותיות צנור, שביל להגיע לאיפה שהוא רוצה, נמצא שהסתירה שברצונות לא יוצרת לעצמה נקודת עצבות. כאן מונח השמחה שמונחת ברצונות.

הוא מכיר שהרצון הוא שביל להגיע לנקודה מסוימת, ושתי הרצונות הסותרים מובילים לאותה נקודת תכלית, אז ממילא אין סתירה. הסתירה היא ברצונות, אבל בתכלית היא אחת. התכלית היא אחת - לגלות מציאות הבורא. ושני הרצונות ההפוכים, בסוף כל אחד יגלה את רצון ה' יתברך שמו. אחד רוצה ליסוע לצפון והשני לדרום, אבל שניהם בסוף יגלו את אותה נקודה. מצד ההתלבשות זה רצונות סותרים, כאשר אני קולט שהרצונות לא סותרים, הם לבוש לרצון האחד, אז ממילא הם לא יוצרים לי נקודה של עצבות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

רצון אחד, וכל פעם הרצון הזה מתגלה, כשאני מקיים אותו, כל פעם זה מוליד שמחה, כי נִי־צחתי ברצון הזה. בשעה שהוא רוצה לעשות רצון אביו שבשמים, כל פעם שהוא עושה את רצון אביו שבשמים, הרצון האחד מתקיים. [זה לא שיש לי רצון, וכאשר קיימתי את אותו רצון, נולד בי עוד רצון. דנמצא שזה הפיג את השמחה של הניצחון הראשון]. כאן מונחת האבחנה שנקראת שמח במצוות. על אף שכמה מצוות יש, תר"ג, וכל ענפיהם, אבל כמה רצונות יש, אחד. כאן מונח המדרגה שנקרא שמח במצוות. על אף שזה נראה ריבוי של רצונות, אבל בעומק אין יש כאן אלא רצון אחד בלבד, ותו לא. הוא שמח במצוות, שאמרתי ונעשה רצוני (ספרי שלח).

כשאדם יש לו רק רצון אחד, אז כל פעם שהרצון מתגלה הוא שמח. וההעמקה של אותו רצון, לא סותרת את הרצון הקודם. אלא להיפך, אני שמח שזכיתי לעשות את אותה נקודת רצון, ועל ידי כן לגלות באותו רצון עומק. נמצא שזה לא רק שזה לא מפקיע, את הנקודה הקודמת אלא זה מגלה עומק ברצון הקודם, ואני שמח ברצון הקודם. אני שמח במילוי שלו, ואני שמח בעומק הרצון שהתגלה לי. כאן מונח שמחה במעשה מצוות.

נבאר הדברים יותר, בשעה שהאדם רוצה, אז אם הרצונות הם רצונות נפרדים כמו שדובר בארוכה, וודאי שהשמחה איננה שלימה. ואם הרצון הוא רצון אחד, אז השמחה היא שמחה שלימה. אבל כפי כמה ערך השמחה, כפי כמה שהוא רצה, והשיג ברצונו. כי השמחה היא תולדת הרצון והשגתו.

בדקות השמחה היא לא רק בהשגה להוציא מהכוח לפועל את הרצון, אלא בעצם זה שאני רוצה אני שמח. דקות נוספת, אדם שלא רוצה לעשות דבר, ולאחר מכן הוא רוצה לעשות את הדבר, וכואב לו למה לפני כן הוא לא רצה, אז במה הוא שמח עכשיו, בעצם מה שהוא רוצה. מצד כך, השמחה היא לא רק במה שהוציא את הרצון מהכוח לפועל, אלא בעצם רצונו. אבל כפי כמה עומק שמחתו, כפי עומק רצונו, כך עומק שמחתו.

חיבור הפכי הרצונות

נתבאר לעיל שעשרה לשונות שנקראים שמחה, ואחד מהם זה נקרא תפארת. תפארת באה לכלול מציאות של שני הפכים, איך מתגלה שהתפארת הוא מדרגה של שמחה. יש בזה שתי פנים, המדרגה הראשונה - מגלה שני הפכים. המדרגה השנייה היא, שעל ידי שני ההפכים האדם מגיע לנקודה שמעל הרצון כפי שיתבאר.

צות ארבע מאות, בשעה שהם גורמים לו לרצות ארבע מאות, כאן נאבדה נקודת השמחה. ובעומק, כמו שבשעה שמנצחים אותו אז הוא לא שמח, גם כשהוא מנצח הוא בעומק מנוצח. כל פעם שהוא ניצח, בעצם נצחו אותו. יש לו מנה רוצה מאתיים, אז כשהוא קיבל את המאתיים, בעומק מי ניצח, ניצחו אותו, הוא לא ניצח. נמצא שכל פעם כאשר יש מתמלא רצון, הוא ניצח, נדמה לו שהוא ניצח, אבל לאחר זמן מתברר לו שניצחו אותו. נמצא שבין כך ובין כך, זה בבחינת מנוצח שמוליד בו עצבות. אלא שלזמן מסוים נראה לו, שהוא המנצח, ועל זה חלה נקודת השמחה. אבל בעומק, לעולם הוא מנוצח ואין לו מציאות של שמחה.

אם כן נמצא שכל הניצחון שלו הוא לא נצח. אז הוא הופך להיות במקום מנצח של נצח, הוא הופך להיות מנוצח, אז הוא חוזר להיות עצוב. כי כל סיבת שמחתו אזלה לה. אבל כאשר הוא מנוצח, והוא משלים עם רעהו, אז אין לו התנגדות. נמצא שהניצוח הוליד בו בנפשו, את כח הנצח. הרי שבעומק על ידי הניצוח, הוא הופך להיות נצחי, מכח כך הוא שמח. מי באמת יכול להיות שמח, מי שיכול להיות שמח זה רק מי שמנצחים אותו.

רצון המוליד שמחה

עכשיו להבין יותר עמוק, יש שתי מקומות של שמחה בנפש. יש שמחה שבאה מהמדגה שנקראת רצון, הוא רוצה דבר, אז הדבר מתקיים הוא שמח. יש אבחנה שהרצון הוא רצון פרטי, והשמחה היא שמחה פרטית כמו שהזכר, והשמחה איננה נצחית ואיננה שלימה. אבל יש אבחנה שכאשר אני רוצה רצון אחד בלבד, בבחינת רצונו לעשות רצונו (ברכות יז, ב), שזה רק רצון אחד, אין לנו אלא לב אחד לאביהם שבשמים (סוכה מה, ב). אם יש רק רצון אחד, אז הוא נצחי, מצד כך מונחת נקודת שמחה.

כל זמן שיש לאדם ריבוי של רצונות, זה בהכרח מוליד בו לפעמים ניצחון, אבל כל ניצחון של ריבוי של רצונות, יוליד מנוצח. כי רצון אחד שניצחתי בו מוליד רצון חדש, נמצא שהוא מנוצח כמו שנתבאר. אבל אם יש לו רק רצון אחד, הרצון האחד בנפש לא מוליד עוד רצון נות, נמצא שבזה אני יכול להיות שמח.

כשנאמר שיש מציאות של רצון אחד, אדם למשל מקיים מצווה, כלשון הגמרא (ברכות ט, ב) שמח במצוות, ועוד לשונות בגמרא שנוכר בהם שיש שמחה במצוה, בפשטות זכיתי לעשות מצווה, אז אני שמח. אבל להבין בעומק, אם יש לי רצון אחד, כל פעם שאני מקיים את אותו רצון, אני יכול לשמוח. בשעה שיש לי רק

תלמוד תורה • לשמוע ללמוד וללמד

דין 'לשמוע' בגר שנתגייר ודין 'לשמוע' בעבד כנעני

ולפי זה - נפלא מאד - כשגר בא להתגייר שמצינו בגמ' בכתובות שמודיעין לו מקצת מצוות קלות ומקצת מצוות חמורות, ולכא' מאיזה דין מלמדים אותו, שאם נאמר שזה לצורך הקיום למה סגי במקצת המצוות ולא בכל המצוות הנצרכות לקיום. אבל למה - לך הדברים שנתבאר עד השתא זה נפלא מאד - כלומר, זה מדין ה'לשמוע', דכיון שאין מי שילמדנו שאין לו יחס דכקטן שנולד דמי ממי ילמד ויתקיים אצלו הדין 'לשמוע', ולכך מודיעין אותו מקצת מצוות קלות וחמורות וזה סגי בשביל ה'לשמוע'.

ולפי' בעבד כשנמל וטבל לשם עבדות שאינו בדין גר גמור ורק כשמקבל גט שחרור נהפך לגר גמור, לכא' יש לדון מתי יתקיים בו הדין 'לשמוע' שקיים בגר שמכח כך מחויבים להודיע לו מקצת מצוות, וראשית יש לדון שבשעה שמל וטבל לשם עבדות, כיון שזה הזמן שמתחייב במצוות כאשה, זה זמן הגירות שלו לענין להודיע לו מקצת מצוות, או שאי' נחשב זמן הגירות כיון שעדיין אינו גר גמור.

ובזה הדרינן לנידון שהובא לעיל שהרי בעבד בעצם הוא אסור בתלמוד תורה כדנתבאר שלענין זה הוא כגוי, ולשיטת הב"י שאשה חייבת לתלמוד הדינים הנוגעים לה ומכח זה מחויבת לברך ברכות התורה, ה"ה עבד אף שהוא אסור בכללות דברי תורה ולענין זה הוא כגוי, אבל לענין המצוות שמחויב בהם יהיה מחויב לתלמוד ולברך ברכת התורה, וא"כ כשהאדון מלמדו הדינים הנוהגים לו י"ל שמתקיים בו מצות 'לשמוע' כיון שלענין זה הוא מחויב בלימוד תורה אף שבכללות אסור לו לתלמוד.

אך לשיטת הגר"א שאין אשה מחויבת מדין תלמוד תורה לתלמוד הדינים הנוגעים לה, לכא' ה"ה עבד שאין מחויב מדין ת"ת בדינים הנוגעים לו ואינו מחויב בברכת התורה, ואין האדון מודיע לו רק פרטי הדינים כהיכ"ת שיקיים המצוות, ולפי' הוא חידוש גדול לומר שבהודעת פרטי דינים אלו יתקיים בו דין 'לשמוע' כיון שאין מחויב כלל בתלמוד תורה וממילא הוא בכלל האיסור חוץ מהודעת הדינים בפועל, [גם י"ד להב"י שעבד מחויב לתלמוד הדינים הנוגעים לו ומלבד זאת הוא באיסור, שהוא דבר קשה בפועל לעשותו כיון שזה גבול דק בין החיוב לאיסור שאם יוסיף משהו הרי כבר באיסור, וב' שלמא באשה לכל היותר אינו אלא ביחס ש"כאילו מלמדו תפלות" משא"כ בעבד שהוא באיסור גמור].

וא"כ, נתבאר עד השתא השלב הראשון שביסוד מצות התלמוד התורה שהתחלתו הוא ב'לשמוע' שקודם ל'ללמוד וללמד'.

ביאור הצד שבנו קודמו לתלמוד תורה

בנידון הגמ' בדף כ"ט ע"ב הוא ללמוד ובנו ללמוד מי קודם, ולכא' הסברא הפשוטה כפי שבי' הר"י מלוניל ועוד, שהוא מצוה שבגופו, ובאחרונים יש עוד סברא שהטעם הוא מדין חיך קודמים.

ולשיטת רבי יהודה שבבנו זריז וממולח ותלמודו מתקיים בידו, בנו קודמו, וצריך לידע טעם הדבר, ומצינו בספר חסידים חידוש עצום שאם יש קבוצת אנשים שחלק צריכים ללמוד וחלק צריכים להתפרנס, שראוי שמי שהוא זריז וממולח מהם ישאר ללמוד, אך לכא' אינו דין גמור, וכשיש ב' אחים שאחד ראוי להיות יותר יששכר, אף שכך ראוי שהוא יהיה יששכר והשני זבולון, אך ל"ש לומר שזה חיוב מדינא, אבל כאן באב ובנו זה דין גמור, וצריך לידע מה הטעם, ולא מיבעיא להרס"ג ועוד שללמוד וללמד זה ב' מצוות במנין המצוות, למה תדחה מצות ללמוד מפני מצות ללמד, אלא אפי' להרמב"ם שזה מצוה אחת, סוף סוף הרי מצוה דגופיה עדיף, ושאלה זו דנו בה כבר האחרונים אך כמעט לא נאמר בזה ביאור ברור, מהו יסוד הדין שבנו יהא קודם אליו.

ולפי מהלך הדברים שביארנו עד השתא, אולי יש פתח להבין את הדבר - אם החיוב הוא רק ללמוד וללמד, א"כ הללמוד כפשוטו קודם לללמד, אך אם צורת הדבר שייסוד החיוב של התלמוד תורה מתחיל מה'לשמוע', א"כ כתוב כאן שייסוד הד"ת הוא בהעתקה מדור לדור שחיובו שלו ללמוד הרי מוטל על אביו ביסודו, שהרי זהו יסוד תחילת התלמוד תורה שלו במה שמקבל מאביו אף בזמן שאינו מצווה כלל במצות תלמוד תורה כדנתבאר, צורה זו של העתקת התורה מדור לדור הוא יסודי במצות תלמוד תורה יותר מהחיוב שיש על האדם עצמו ללמוד תורה, שהחיוב של עצמו עומד עליו רק בתורת המשך החיוב שהיה מוטל על אביו ולא מתחיל אצלו, משא"כ חיובו של בנו מתחיל אצלו להעמיד את קבלת הדברי תורה אצל הברך ובכללות שחייב להעביר את התורה הלאה לאחרים וייסוד חיוב זה קודם, וכמובן שזה חידוש גדול, אבל יש כאן עכ"פ תחילת פתח להבין מאיפה יש צד שבנו יהא קודם אליו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מהשיעור יורה דעה_005_תלמוד תורה סימן רמו לשמוע ללמוד וללמד.

בלביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 • 12>2 718.521.5231 USA

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים • הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 • ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com